

10

Školski početak u čitanju i pisanju

10 Deset uputstava za roditelje

1 Osnovno pravilo: Ne pokušavajte biti učitelj svome djetetu.

Ali, pružite mu približnu mogućnost da bude radoznalo na on što je napisano u knjigama, na etiketama, na tablama, itd. Prije svega biste na spontana pitanja djeteta i na njegovo interesovanje za pisanje uvijek trebali odgovoriti sa informacijama i podrškom.

Nekoliko konkretnih prijedloga:

2 Čitajte svom djetetu kad god je to moguće.

Pustite dijete da samo bira knjige i časopise, početak i dužinu trajanja čitanja. Ako i Vaše dijete gleda u knjigu, Vi možete prilikom čitanja pokazivati prstom riječ po riječ. Istovremeno pravite kratke pauze kod izgovaranja, tako da dijete može zapaziti koji govorni i pismeni odlomci pripadaju zajedno.

3 Isto tako ako Vi čitate nešto za sebe: Govorite tekst tiho, ako je Vaše dijete u blizini.

Mnoga djeca i ne znaju šta to njihovi roditelji rade, dok gledaju u jednu knjigu ili u neke novine. Osim toga, dijete će tako postati znatiželjno na to šta Vi čitate. Tada možete sa djetetom pričati o slici u novinskom izvještaju i istovremeno pokazati na tekst: „Ovdje stoji između ostalog još ...“ Tako će postati svjesno razlike između crtanja/slikanja slika i između čitanja/pisanja slova.

4 Komentirajte vlastito čitanje i pismene aktivnosti.

Govorite i kada pišete vašu ceduljicu za kupovinu. Pitajte Vaše dijete: „Šta još moram zapisati da ne bismo zaboravili u kupovini?“ Čitajte u trgovini glasno sa ceduljice za kupovinu: „Ovdje još piše *jedan kilogram šećera* – gdje ćemo ga naći? Aha, tu piše *šećer*!“ Kada tražite robu na policama izgovarajte tiho: „Tu gore piše *šećer*, tu *sol* – gdje piše na pakovanju *brašno*?“

5 Pustite djetetu da pogađa šta znače natpisi i table: na ulici, u reklamama, na pakovanju.

Skenite pažnju na sličnost riječi za koje se ono interesira: „Vidi: Gore na prijed stoji tabla *policija* isto kao i tabla *pošta* – i početak riječi se izgovara slično: P-olicija, P-ošta.“

Ali ne vježbajte sa djetetom abecedu ili način na koji se pišu pojedine riječi. Ostanite kod povremenih uputa i kod odgovora na jasna pitanja djeteta.

6 Igrajte igre sa riječima: „Koje riječi na početku zvuče slično?“

Učinite zadatak jasnim kroz primjere: Njemački: *lampa* – *list* – *lav* ...

Ili izigravajte robota: „Ja sam jedan robot. On priča uvijek ovako isprekidano. Šta on misli kada kaže *B – A – B – A?*“ – „Sada ti pričaj kao jedan robot.“ Pažnja: Ne izgovarati ... Be, Ce, De, ... nego izgovarati glas po glas *A – B – C – D* ...

Isto tako i rime i zadatke kao: „Ja vidim nešto, što ti ne vidiš, riječ počinje sa O“, unapređuje svjesno govorenje. Tako će dijete obratiti pažnju na glasove iz jezika, na koje se slovima nadovezuje pisanje.

7 Ako vaše dijete crta slike: Pričajte sa njim o tome šta crta.

Formulirajte iz toga što dijete kaže jedan pojednostavljeni opis slike. Ponudite mu to kao naslov za naslikano: „Aha – auto juri – hoćeš li da ti to ispod napišem?“ Prilikom pisanja govorite lagano da dijete doživi kako od govora nastaje pisanje.

Upitajte ponekad kod crtanja jedne slike: „Hoćeš li da ti tu napišem tvoje ime?“ Najbolje je da pišete štampanim slovima, po mogućnosti velikim od jednog do tri centimetra.

8 Pravite sa djetetom vlastiti poster, malu bilježnicu i knjižicu.

Pomozite mu da po njegovoj želji izreže riječi i slike, da samostalno nacrti, izlijepi, napiše ... Ponudite mu uvijek svoje sekretarske poslove: „Trebam li napisati ...?“

Napravite zajedno sa djetetom jednu lijepu kutiju za njegove vlastite riječi koje ćete mu postepeno poklanjati na malim karticama.

9 Akceptirajte švrljanja i ostale pokušaje pisanja Vašeg djeteta.

Uzmite za ozbiljno to šta Vaše dijete priča o tome.

Greške nisu ništa loše. Isto tako je Vaše dijete i govorni jezik naučilo preko grešaka. Prihvatite način pisanja Vašeg djeteta kao nivo njegovog postignuća. Kasnije, u školi, možete mu ponuditi kao poređenje, „kako odrasli to pišu“. Napišite djetetu samo one riječi koje ono izričito želi znati.

10 Potaknite roñake ili prijatelje da Vašem djetetu pišu pismo ili e-mail.

Ponudite mu, da u odgovoru napišete to što ono želi. Pročitajte povremeno prve dijelove, a na kraju i čitavo pismo: „Tako, sada smo napisali ...“

Brügelmann, H./Brinkmann, E. (1998): Die Schrift erfinden – Beobachtungshilfen und methodische Ideen für einen offenen Anfangsunterricht im Lesen und Schreiben. Libelle: CH-Lengwil (2. Aufl. 2005)

Brügelmann, H. (Hrsg.) (1998): Kinder lernen anders: vor der Schule – in der Schule. Libelle: CH-Lengwil (2. Aufl. 2000)

